

บทที่ 6

สภาวะสุขภาพประชากรวัยแรงงาน

นพ.วิพุธ พูลเจริญ นพ.ชัยยศ คุณานุกันต์

การสำรวจข้อมูลทางสุขภาพโดยการสัมภาษณ์และตรวจร่างกายของประชากรกลุ่มแรงงาน อายุ 13 - 59 ปี ได้ดำเนินการในพื้นที่กรุงเทพฯ กลุ่มจังหวัดในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ระหว่างเดือนมิถุนายน - ตุลาคม พ.ศ. 2540 ข้อมูลที่รวบรวมจากการสำรวจครั้งนี้ครอบคลุมในด้านสภาพสุขภาพทั่วไป ข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพ และพฤติกรรมเจริญพันธ์ การตรวจร่างกาย และการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

การสำรวจประชากรวัยแรงงาน อายุ 13 - 59 ปี กลุ่มนี้ ได้รวบรวมข้อมูลจากประชาชนทั้งสิ้น 4,230 คน ซึ่งสุ่มตัวอย่างจากภาคต่างๆ 5 กลุ่มจังหวัด ได้แก่ กรุงเทพฯ เป็นจำนวน 580 คน หรือ ร้อยละ 13.7 ภาคกลางซึ่งครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งตะวันออกเฉียงรวม 953 คน หรือ ร้อยละ 22.5 ภาคเหนือซึ่งครอบคลุมพื้นที่จากเหนือสุดลงมาถึงจังหวัดนครสวรรค์ และพิจิตรมีประชากรที่สำรวจ 897 คน หรือ ร้อยละ 21.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 895 หรือ ร้อยละ 21.2 และภาคใต้ 905 คน หรือ ร้อยละ 21.4

ประชากรที่สำรวจทั้งสิ้นสุ่มตัวอย่างจากพื้นที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาล 1,861 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 ของประชากรทั้งสิ้น และอีก 2,369 คนอยู่อาศัยนอกเขตเทศบาล ซึ่งจำแนกตามเพศ และการสุ่มตัวอย่างในภาคต่างๆ กับการสุ่มตัวอย่างในและนอกเขตเทศบาลดังตารางที่ 6.

ตารางที่ 6.1 จำนวนประชากรที่สุ่มตัวอย่างในการศึกษาสำรวจตั้งแต่เดือน มิถุนายน - ตุลาคม พ.ศ.2539

	ในเขตเทศบาล			นอกเขตเทศบาล			รวม		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กรุงเทพฯ	170	410	580	0	0	0	170	410	580
ภาคกลาง	84	214	298	203	451	654	287	665	952
ภาคเหนือ	129	157	286	259	352	611	388	509	897
ภาค ตฉน.	143	184	327	265	303	568	408	487	895
ภาคใต้	154	216	370	242	294	536	396	510	906
รวม	680	1,181	1,861	969	1,400	2,369	1,649	2,581	4,230

เห็นได้ว่า เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลจำนวนประชากร จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2539 ดังในตารางที่ 6.2 จะเห็นได้ว่า สัดส่วนของประชากรที่อยู่อาศัยนอกเขตเทศบาลมีสัดส่วนถึง ร้อยละ 78.1 ของประชากรทั้งหมด และการกระจายของประชากรในแต่ละภาคก็แตกต่างกัน ดังนั้นในการปรับใช้ข้อมูลจากการสำรวจเพื่อนำเสนออัตราความชุกของปัญหาทางสุขภาพต่างๆ จำต้องปรับสัดส่วนโดยใช้น้ำหนักของอัตราส่วน และสัดส่วน ของประชากรเข้ามาประกอบด้วย

ตารางที่ 6.2 จำนวนประชากร จำแนกตามเขตเทศบาล และภาค (สำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2539)

	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล	รวม
กรุงเทพฯ	5,480,200	0	5,480,200
ภาคกลาง	1,466,400	7,967,000	9,433,400
ภาคเหนือ	572,600	7,145,500	7,718,100
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	846,100	12,912,100	13,758,200
ภาคใต้	734,700	4,438,200	5,172,900
รวม	9,100,000	32,462,800	41,562,800

ส่วนที่ 1 ลักษณะของประชากรที่สำรวจ

ผลจากการสำรวจครั้งนี้ได้ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ชาย 1,649 คน คิดเป็น ร้อยละ 39.0 ของประชากรที่สำรวจ และหญิง 2,581 คน หรือ ร้อยละ 61.0 ประชากรที่เก็บข้อมูลได้ 1,010 คน หรือ ร้อยละ 23.9 มีอายุต่ำกว่า 20 ปี 1,199 คน หรือ ร้อยละ 28.3 มีอายุระหว่าง 20 - 34 ปี 975 คน หรือ ร้อยละ 23.0 มีอายุระหว่าง 35 - 44 ปี และอีก 1,046 คน หรือ ร้อยละ 24.7 มีอายุระหว่าง 45 - 59 ปี

กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ 4,045 คน หรือ ร้อยละ 95.6 นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาได้แก่ ศาสนาอิสลาม 139 คน หรือ ร้อยละ 3.3 และศาสนาคริสต์ เพียง 39 คน หรือ ร้อยละ 0.9 ประชากรที่สำรวจส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้ว ถึง 2,482 คน หรือ ร้อยละ 58.7 ผู้ที่ยังโสดอยู่มีจำนวน 1,475 คน หรือ ร้อยละ 34.9 มีส่วนที่เป็นหม้าย 121 คน หรือ ร้อยละ 2.9 แยกกันอยู่ 56 คน หรือ ร้อยละ 1.3 และหย่าร้าง 55 คน หรือ ร้อยละ 1.3

ตารางที่ 6.3 ข้อมูลลักษณะของประชากรวัยแรงงาน

		จำนวน	ร้อยละ (%)
เพศ	ชาย	1,649	39.0
	หญิง	2,581	61.0
กลุ่มอายุ	13 - 24	1,323	31.3
	25 - 39	1,411	33.4
	40 - 59	1,496	35.4
ศาสนา	พุทธ	4,045	95.6
	คริสต์	39	0.9
	อิสลาม	139	3.3
	อื่น ๆ	7	0.2
สถานภาพสมรส	โสด	1475	34.9
	แต่งงาน	2482	58.7
	แยกกันอยู่	56	1.3
	หม้าย	121	2.9
	หย่าร้าง	55	1.3
	อื่น ๆ	41	1.0
ระดับการศึกษาสูงสุด	ต่ำกว่าประถมศึกษาต้น	217	5.1
	ประถมศึกษาตอนต้น(ป4)	1372	32.4
	ประถมศึกษาตอนปลาย	887	21.0
	มัธยมศึกษาตอนต้น	675	16.0
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	293	6.9

		จำนวน	ร้อยละ (%)
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	157	3.7
	อนุปริญญา ปวส. ปวท.	174	4.1
	ปริญญาตรี	258	6.1
	สูงกว่าปริญญาตรี	32	.8
	อื่นๆ	165	3.9
อาชีพที่ทำเป็นประจำ	ผู้ปฏิบัติงานที่ใช้วิชาชีพ	265	6.3
	ผู้บริหาร ธุรการ จัดการ	122	2.9
	ผู้ปฏิบัติงานอาชีพเสมียน	38	0.9
	ผู้ปฏิบัติงานอาชีพการค้า	530	12.5
	เกษตรกร ประมง ล่าสัตว์	1,118	26.4
	ทำงานเหมืองแร่ ย่อยหิน	4	0.1
	ปฏิบัติงานขนส่ง คมนาคม	74	1.7
	ช่าง และกรรมกร	370	8.7
	การบริการ การกีฬา	105	2.5
	จำแนกอาชีพไม่ได้	214	5.1
	ทำงานบ้าน	365	8.6
	กำลังศึกษา	893	21.1
	ว่างงาน	54	1.3
	ไม่ได้ทำงานเพราะ อื่นๆ	79	1.9
สถานภาพการทำงาน	ลูกจ้างเอกชน	828	19.6
	ลูกจ้างรัฐบาล	275	6.5
	ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ	44	1.0
	นายจ้าง	71	1.7
	ช่วยธุรกิจครัวเรือนไม่ได้ค่าจ้าง	422	10.0
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	1,231	29.1
	อื่นๆ	323	7.6
	ไม่ตอบสถานภาพการทำงาน	1,036	24.5

สำหรับการศึกษาของประชากรกลุ่มตัวอย่าง จากการสำรวจ ส่วนใหญ่ คือจำนวน 1,372 คน หรือ ร้อยละ 32.4 มีการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษาตอนต้น รองลงมา 887 คน หรือ ร้อยละ 21 มีการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษาตอนปลาย และ 675 คน หรือ ร้อยละ 16 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้ที่มีการศึกษาสูงสุดต่ำกว่าระดับประถมศึกษา มีเพียง 217 คน หรือ ร้อยละ 5.1 เท่านั้น ที่เหลืออีก 621 คน หรือ ร้อยละ 14.7 มีการศึกษาระดับประกาศนียบัตร อนุปริญญา ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป

สำหรับอาชีพที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างทำเป็นประจำ และใช้เวลาส่วนใหญ่ในการหาเลี้ยงชีพนั้น ส่วนใหญ่ คืออาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมีจำนวน 1,118 คน หรือ ร้อยละ 26.4 มีผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ 893 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 ประกอบอาชีพพาณิชย์ ธุรกิจ 530 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 แรงงานทักษะจำนวน 370 คน หรือ ร้อยละ 8.7 ทำงานบ้าน 365 คน ร้อยละ 8.6 มีผู้ที่ประกอบวิชาชีพอยู่ 265 คน หรือ ร้อยละ 6.3 ผู้บริหาร หรือผู้จัดการ จำนวน 122 คน หรือ ร้อยละ 2.9 อาชีพบริการและกีฬา 105 คน หรือ ร้อยละ 2.5 ขนส่ง 74 คน หรือ ร้อยละ 1.7 และที่ไม่มีงานทำ 54 คน หรือ ร้อยละ 1.3 ของประชากรที่ทำการสำรวจ

แต่เมื่อประมวลข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพการทำงาน หรือการจ้างงานแล้วพบว่า ส่วนใหญ่มีถึง 1,231 คน หรือ ร้อยละ 29.1 ประกอบธุรกิจส่วนตัว รองลงมา 828 คน หรือ ร้อยละ 19.6 เป็นลูกจ้างเอกชน ผู้ที่ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้างมีจำนวน 422 คน หรือ ประมาณ ร้อยละ 10 เป็นลูกจ้างรัฐบาล 275 คน หรือ ร้อยละ 6.5

สำหรับรายได้ของผู้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจ มีผู้ตอบคำถาม 2,722 คน และไม่ตอบคำถาม และไม่ตอบคำถาม 1,508 คน จากผู้ที่คำถามมีรายได้เฉลี่ย 8,524.5 บาท มีมัธยฐานที่ 4,500 บาท มีการกระจายของรายได้ดังตารางที่ 6.4

ตารางที่ 6.4 การกระจายรายได้ของประชากรกลุ่มสำรวจ (2,722 คน)

รายได้	ร้อยละ
0	1.5
1 - 1,000	7.1
1,001 - 2,500	15.8
2,501 - 5,000	37.2
5,001 - 10,000	21.7
10,001 - 25,000	11.9
25,001 +	4.8

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพทั่วไป และการใช้บริการสุขภาพ

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาวะสุขภาพทั่วไปของประชากรในกลุ่มแรงงาน ได้มาจากการรวบรวมโดยการสัมภาษณ์เพื่อให้ผู้ตอบประเมินสภาพร่างกาย และความเจ็บป่วยของตนเอง ตลอดจนรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพ เช่น การออกกำลังกาย การสูบบุหรี่ และการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่ ตลอดจนการดูแลตนเอง และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสุขภาพ การวางแผนการสำรวจในกลุ่มนี้ต้องการสถานะการณสุขภาพทั้งในเชิงบวก ได้แก่พฤติกรรมดูแลสุขภาพ และในเชิงลบ ได้แก่ความชุกของการเจ็บป่วย และเป็นโรคต่างๆ

จากข้อมูลที่สำรวจแสดงให้เห็นว่า เมื่อนำมาปรับน้ำหนักตามพื้นที่ที่สุ่มตัวอย่างแล้ว ดังตารางที่ 6.2.1 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนร้อยละ 64.97 รู้สึกว่าตนเองแข็งแรงดี อีกร้อยละ 30.29 ที่รู้สึกว่าคุณภาพชีวิตไม่ค่อยแข็งแรงประชากรในภาคเหนือ และ ภาคใต้มีความรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตแข็งแรงมากกว่าภาคอื่นๆ

ตารางที่ 6.2.1 ประชากรมีความรู้สึกว่าคุณภาพของตนเองเป็นอย่างไร ปรับน้ำหนักของประชากรในเขตเทศบาล กับนอกเขตเทศบาล เป็นอัตราส่วนของภาค และประเทศ

พื้นที่	ไม่แข็งแรง(%)	แข็งแรง(%)	ไม่แน่ใจ(%)
กรุงเทพฯ	33.40	61.90	4.70
ภาคกลาง	29.29	67.41	3.30
ภาคเหนือ	25.68	69.57	4.75
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	33.11	60.13	6.76
ภาคใต้	28.21	69.81	1.97
รวม	30.29	64.97	4.73

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาข้อมูลแยกย่อยในพื้นที่ที่ทำการสำรวจ พบว่าประชากรที่สุ่มตัวอย่างจากเขตเทศบาลจะมีความรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตในอัตราส่วนที่สูงกว่า ประชากรที่สุ่มสำรวจจากนอกเขตเทศบาล

ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้สัมภาษณ์ได้เจาะลึกลงไปอีกโดยขอให้ผู้ให้สัมภาษณ์ประเมินสถานะสุขภาพของตน เปรียบเทียบกับคนอื่นๆ ในวัยเดียวกัน ปรากฏผลดังตารางที่ 6.2.2 แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่ก็ยังพิจารณาว่าคุณภาพของตนเองดี คือ สุขภาพดีกว่าผู้อื่นในวัยเดียวกัน ร้อยละ 26.30 และดีกว่าผู้อื่นในวัยเดียวกันร้อยละ 49.07 อีกเพียง 1 ใน 4 ที่มีความรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตดีกว่า หรือแย่พอๆ กับผู้อื่น โดยในทุกๆ ภาคมีอัตราส่วนของประชากรที่รู้สึกว่าคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน คือ ประมาณร้อยละ 70 ของประชากรในแต่ละพื้นที่ที่สำรวจ ตลอดจนความแตกต่างในแง่ของการประเมินสุขภาพของตนเองระหว่างประชากรในเขตเทศบาล และประชากรนอกเขตเทศบาลมีไม่มากนัก ยกเว้นในภาคเหนือที่พบว่ากลุ่มที่อยู่ในเขตเทศบาลประเมินว่าคุณภาพชีวิตในอัตราส่วนที่สูงกว่าประชากรนอกเขตเทศบาล

ตารางที่ 6.2.2 ประชากรมีความรู้สึกว่าคุณภาพของตนเองเป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับคนในวัยเดียวกัน
ปรับน้ำหนักของประชากรในเขตเทศบาล กับนอกเขตเทศบาล เป็นอัตราส่วนของภาค และประเทศ

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	สุขภาพของ ท่านแย่กว่า	สุขภาพของ ท่านดีกว่า	สุขภาพแ่ พอ ๆ กัน	สุขภาพดี พอ ๆ กัน
กรุงเทพฯ	16.10	30.20	5.70	47.60
ภาคกลาง	19.15	30.01	2.42	48.42
ภาคเหนือ	22.63	25.28	3.64	48.44
ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	26.04	22.41	3.73	47.81
ภาคใต้	21.58	19.27	3.12	56.12
รวม	21.98	25.30	3.60	49.07

จากการสำรวจปัญหาสุขภาพย้อนหลังไป 1 เดือน ดังตารางที่ 6.2.3 จะเห็นได้ว่าในช่วง 1 เดือนที่
ผ่านมาประชากรมีปัญหาทางสุขภาพสูงถึง ร้อยละ 41.8 โดยที่ประชากรในกรุงเทพฯมีปัญหาสูงกว่าประชากร
ในพื้นที่ต่างๆ และเมื่อจำแนกตามเพศจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่ากลุ่มประชากรหญิง มีอัตราส่วน ที่มีปัญหา
สุขภาพสูงกว่าประชากรชายในทุกๆ ภาคอย่างชัดเจน

ตารางที่ 6.2.3 ประชากรมีปัญหาสุขภาพใน 1 เดือนที่ผ่านมา ปรับน้ำหนักของ
ประชากรในเขตเทศบาล กับนอกเขตเทศบาล ตามเพศให้เป็นอัตราส่วนของภาค
และประเทศ

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	รวม (%)	ชาย (%)	หญิง (%)
กรุงเทพฯ	46.60	35.90	51.00
ภาคกลาง	44.14	40.09	45.96
ภาคเหนือ	44.80	38.96	49.16
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	40.06	35.71	43.87
ภาคใต้	32.61	29.63	35.09
รวม	41.80	36.578	45.21

สำหรับการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้นโดยได้เจาะลึกลงไปถึงความรุนแรงของปัญหาสุขภาพ
ใน 1 เดือนที่ได้กล่าวถึงมีมากน้อยเพียงไร ดังตารางที่ 6.2.4 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่มีปัญหารุนแรงจำต้องนอน
พักในโรงพยาบาลมีเพียง ร้อยละ 1.38 และรุนแรงในระดับที่ไม่ได้นอนโรงพยาบาลแต่ส่งผลให้ไม่สามารถจะ
ทำงานได้มี ร้อยละ 4.94 หรือรวมปัญหาสุขภาพที่ส่งผลให้ประชากร 6.32 ไม่สามารถทำงานได้ใน 1
สัปดาห์ที่ผ่านมา เมื่อพิจารณาจำแนกตามพื้นที่ที่สุ่มสำรวจจะเห็นได้ว่าประชากรจากภาคกลางยกเว้นกรุงเทพฯ
เป็นกลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจนต้องหยุดงานในอัตราส่วนที่สูงกว่าประชากรจากพื้นที่อื่นๆ ของประเทศ

ตารางที่ 6.2.4 ความรุนแรงของปัญหาสุขภาพใน 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา
ปรับน้ำหนักประชากรตามพื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง และเขตเทศบาล

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	ไม่ทำงานแต่ ไม่นอน รพ.	ต้องนอนพัก ใน รพ.
กรุงเทพฯ	2.20	1.20
ภาคกลาง	6.76	2.05
ภาคเหนือ	5.41	0.90
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4.32	1.09
ภาคใต้	5.43	1.87
รวม	4.94	1.38

จากการสำรวจว่าผู้ป่วยคิดว่าป่วยเป็นโรคอะไรอยู่เป็นข้อมูลที่แม้จะไม่ได้แสดงให้เห็นถึงความชุกของโรคต่างๆ แต่ก็แสดงให้เห็นว่ามีผู้คิดว่าป่วยด้วยโรคต่างๆ อยู่ไม่น้อยเพียงไรในประเทศไทย ซึ่งจะได้นำเสนอในตารางที่ 6.2.5

ตารางที่ 6.2.5 แสดงความชุกของบุคคลที่รู้ว่าตนป่วยด้วยโรคต่างๆ ปรับน้ำหนักประชากรตามพื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง และเขตเทศบาล

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	ความดันโลหิต สูง	เบาหวาน	โรคไต	โรคหัวใจ
กรุงเทพฯ	4.00	1.90	2.20	1.20
ภาคกลาง	5.56	2.11	0.62	1.47
ภาคเหนือ	2.80	1.66	1.39	1.05
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1.75	1.26	1.37	0.71
ภาคใต้	2.56	0.83	2.30	1.96
รวม	3.20	1.56	1.43	1.17
พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	โรคกระเพาะ อาหาร	โรคตับ	โรคหอบหืด	โรคมะเร็ง
กรุงเทพฯ	10.90	1.20	3.30	0.30
ภาคกลาง	9.57	0.36	3.06	0.17
ภาคเหนือ	10.85	0.49	2.15	0.26
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	16.25	0.73	1.61	0.19
ภาคใต้	8.63	0.39	4.09	0.17
รวม	12.08	0.62	2.57	0.21

จะเห็นได้ว่าความชุกของผู้ที่เข้าใจว่าตนเองป่วยเป็นโรคกระเพาะอาหารมีอัตราสูงถึงร้อยละ 12.08 รองลงมาเป็นโรคความดันโลหิตสูง หอบหืด เบาหวานและโรคไตตามลำดับ ส่วนโรคที่มีอัตราความชุกต่ำตามความเข้าใจของผู้ที่ตอบคำถามได้แก่ มะเร็ง โรคตับ และโรคหัวใจตามลำดับ

ในแง่ของการสำรวจพฤติกรรมดูแลสุขภาพของประชาชน ได้กำหนดเครื่องมือเก็บข้อมูลด้วยคำถามว่าเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพทั่วไป ได้ดูแลตนเองอย่างไร ซึ่งผู้ตอบคำถามอาจจะตอบมากกว่า 1 ข้อได้ พบว่า

ร้อยละ 37.40 ของประชากรที่สำรวจซื้อยากินเอง ส่วนที่ดูแลตนเองโดยไม่ใช้ยามีร้อยละ 5.28 และมีการใช้สมุนไพรเพียง ร้อยละ 3.16

ตารางที่ 6.2.6 การดูแลตนเอง ของประชากรที่สำรวจ เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ โดยปรับน้ำหนักประชากรตามพื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง และเขตเทศบาล

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	ไม่ทำอะไร	ดูแลตนเอง ไม่ใช้ยา	ใช้สมุนไพร	ซื้อยากินเอง
กรุงเทพฯ	2.40	9.50	3.40	45.70
ภาคกลาง	2.11	4.72	1.69	33.73
ภาคเหนือ	1.82	3.93	4.99	34.67
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.85	5.76	3.29	39.06
ภาคใต้	1.00	2.58	2.53	34.97
ทั้งประเทศ	1.54	5.28	3.16	37.40

สำหรับการใช้บริการต่างๆ ในการดูแลสุขภาพ พบว่า การใช้สถานบริการของรัฐมีอัตราส่วนสูงถึงร้อยละ 64.64 และใช้สถานบริการเอกชนร้อยละ 29.94 ส่วนการไปใช้บริการจากหมอพื้นบ้านมีเพียง ร้อยละ 1.94 เท่านั้น

ตารางที่ 6.2.7 การรับบริการสุขภาพของประชากรที่สำรวจเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ โดยปรับน้ำหนักประชากรตามพื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง และเขตเทศบาล

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	หมอฟันบ้าน	สถานบริการ ของรัฐฯ	สถานบริการ ของเอกชน
กรุงเทพฯ	1.60	41.20	47.40
ภาคกลาง	1.54	51.46	34.11
ภาคเหนือ	2.02	78.01	33.92
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2.01	73.60	14.61
ภาคใต้	2.69	69.71	38.68
ทั้งประเทศ	1.94	64.64	29.94

ในการสำรวจครั้งนี้ ได้ทำการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่เป็นผู้จ่ายค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล โดยที่ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ ดังแสดงในตารางที่ 6.2.8

ตารางที่ 6.2.8 แสดงแหล่งที่มาของค่าใช้จ่าย ในการรักษาพยาบาล โดยปรับน้ำหนักประชากรตามพื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง และเขตเทศบาล

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	ไม่เคยจ่าย	จ่ายเอง	ญาติจ่ายให้
กรุงเทพฯ	1.00	46.20	30.90
ภาคกลาง	3.33	50.10	23.48
ภาคเหนือ	1.03	53.10	9.63

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1.18	47.72	12.18
ภาคใต้	2.00	46.89	12.46
ทั่วประเทศ	1.72	48.96	16.78

ตารางที่ 6.2.8 (ต่อ) แสดงแหล่งที่มาของค่าใช้จ่าย ในการรักษาพยาบาล โดยปรับน้ำหนักประชากร ตามพื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง และเขตเทศบาล

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	กั๊ยมค่ารักษา	บัตรรายได้น้อย	บัตรประกันสุขภาพ
กรุงเทพฯ	0.20	0.00	4.00
ภาคกลาง	1.01	1.77	14.58
ภาคเหนือ	1.02	12.68	30.62
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1.78	10.21	32.89
ภาคใต้	0.51	7.98	24.65
ทั่วประเทศ	1.10	7.13	23.48
พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	สิทธิข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ	สิทธิประกันสังคม	ประกันเอกชน
กรุงเทพฯ	12.20	5.70	5.90
ภาคกลาง	4.43	6.71	8.78
ภาคเหนือ	8.90	1.75	5.59
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5.15	1.20	0.62
ภาคใต้	5.85	4.31	0.98
ทั่วประเทศ	6.70	3.54	4.13

จะเห็นได้ว่า ร้อยละ 48.6 ของประชากรทั่วประเทศจ่ายค่ารักษาพยาบาลเอง กับอีก ร้อยละ 16.78 ที่ญาติเป็นผู้ที่จ่ายให้ มีประชากรที่ใช้บัตรสุขภาพในการรับบริการรักษาพยาบาล ร้อยละ 23.48 และใช้บัตรผู้มีรายได้น้อยเพียง ร้อยละ 7.13 เท่านั้น มีประชาชนร้อยละ 6.70 ที่มีสิทธิรักษาพยาบาลเนื่องจากได้รับสิทธิจากการที่เป็นข้าราชการ หรือเป็นบุตร หรือ เป็นบิดา ของผู้ที่เป็นข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ กับมีอีกร้อยละ 3.54 ที่อยู่ภายใต้ความคุ้มครองของระบบประกันสังคม โดยมีประชาชนร้อยละ 4.13 ที่ได้รับความคุ้มครองการรักษาพยาบาลจากการประกันสุขภาพกับบริษัทเอกชน

การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมออกกำลังกาย ในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมา เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมสุขภาพ ในเชิงสร้างสรรของประชากรในกลุ่มสำรวจ แสดงดังตารางที่ 6.2.9 ซึ่งจะเห็นว่าประชากรทั่วประเทศ ร้อยละ 53.14 มีการออกกำลังกาย โดยกลุ่มประชากรชายมีการออกกำลังกายสูงกว่ากลุ่มประชากรหญิงในทุกพื้นที่ ประชากรในพื้นที่กรุงเทพฯ มีอัตราส่วนการออกกำลังกายสูงกว่าพื้นที่อื่นๆ ทั้งกลุ่มชาย และหญิง

ตารางที่ 6.2.9 ประชากรที่สำรวจมีกิจกรรมออกกำลังกายในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา
ปรับน้ำหนักของประชากรในเขตเทศบาล กับนอกเขตเทศบาล ตามเพศให้เป็น
อัตราส่วนของภาค และประเทศ

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	รวม (%)	ชาย	หญิง
กรุงเทพฯ	62.90	74.10	58.30
ภาคกลาง	54.10	59.56	51.79
ภาคเหนือ	44.94	53.21	38.91
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	51.77	57.78	46.50
ภาคใต้	56.94	63.21	51.91
รวม	53.14	60.05	48.62

เมื่อวิเคราะห์หลังไปในเรื่องของความถี่ของผู้ที่ให้ข้อมูลว่ามีการออกกำลังกายดังตารางที่ 6.2.10 พบว่า ร้อยละ 17.87 ออกกำลังกายทุกวัน มีเพียงร้อยละ 11.61 ออกกำลังกายเป็นครั้งคราว และ ร้อยละ 6.81 ออกกำลังกายสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

ตารางที่ 6.2.10 แสดงความถี่ของผู้ที่มีกิจกรรมออกกำลังกาย ในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมา ปรับน้ำหนักของประชากรในเขตเทศบาล กับนอกเขตเทศบาล ตามเพศให้เป็นอัตราส่วนของภาค และ ประเทศ

พื้นที่สำรวจ	เป็นครั้ง	สัปดาห์ละ	สัปดาห์ละ	สัปดาห์ละ	ทุกวัน
	คราว	ครั้ง	2-4	> 4 ครั้ง	
กรุงเทพฯ	16.40	8.10	13.40	4.00	19.70
ภาคกลาง	8.47	6.34	12.24	2.66	22.89
ภาคเหนือ	10.53	5.26	12.33	1.77	13.96
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	12.99	7.34	12.26	2.59	15.51
ภาคใต้	10.20	7.18	16.41	3.53	18.89
ทั้งประเทศ	11.61	6.81	12.94	2.76	17.87

จะเห็นว่าประชากรเพียงประมาณร้อยละ 10 เท่านั้นที่ออกกำลังกายมากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์ ซึ่งถือว่า มีปริมาณที่น้อยมาก

สำหรับการรวบรวมข้อมูลการนอนหลับในแต่ละวันพบว่าเฉลี่ยแล้วนอนหลับวันละ 7.6 ชั่วโมง โดยมีค่ามัธยฐานที่ 8 ชั่วโมง ประมาณครึ่งหนึ่งของประชากรนอนหลับอยู่ระหว่าง 7 - 8 ชั่วโมง

การศึกษาพฤติกรรมสูบบุหรี่ในการสำรวจครั้งนี้พบว่า ร้อยละ 19.86 ของประชากรทั้งประเทศสูบบุหรี่โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างชายสูบบุหรี่ถึง ร้อยละ 42.54 และประชากรหญิง สูบบุหรี่เพียง ร้อยละ 4.37 ดังตารางที่ 6.2.11 โดยประชากรในกรุงเทพฯ และภาคกลางมีอัตราส่วนการสูบบุหรี่ต่ำกว่าประชากรในพื้นที่อื่น ๆ อย่างชัดเจน สำหรับกลุ่มประชากรหญิงมีอัตราส่วนที่สูบบุหรี่สูงมากที่สุดเ็นภาคเหนือ

ตารางที่ 6.2.11 การสูบบุหรี่จำแนกตามพื้นที่ที่สูมตัวอย่างปรับน้ำหนักของประชากรในเขตเทศบาล กับนอกเขตเทศบาล ตามเพศให้เป็นอัตราส่วนของภาคและประเทศ

พื้นที่ที่สูมตัวอย่าง	รวม (%)	ชาย	หญิง
กรุงเทพฯ	11.60	28.80	4.40
ภาคกลาง	14.10	39.81	2.68
ภาคเหนือ	24.18	42.31	10.87
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	23.50	48.46	1.83
ภาคใต้	23.01	45.81	4.57
รวม	19.86	42.54	4.37

การวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมว่าผู้ที่สูบบุหรี่จะสูบบุหรี่เฉลี่ยวันละ 10.3 มวน มีค่ามัธยฐานที่ 10 มวน

ตารางที่ 6.2.12 การบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์จำแนกตามพื้นที่ที่สูมตัวอย่างปรับน้ำหนักของประชากรในเขตเทศบาล กับนอกเขตเทศบาล ตามเพศให้เป็นอัตราส่วนของภาคและประเทศ

พื้นที่ที่สูมตัวอย่าง	รวม (%)	ชาย	หญิง
กรุงเทพฯ	22.90	40.00	15.90
ภาคกลาง	28.84	53.73	17.84
ภาคเหนือ	42.90	62.11	28.63
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	39.48	61.16	20.65
ภาคใต้	24.65	43.47	9.39
รวม	33.67	54.795	19.41

การศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ดังตารางที่ 6.2.12 แสดงให้เห็นว่า ร้อยละ 33.67 ของประชากรทั้งประเทศดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เป็นในกลุ่มประชากรชายมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 54.79 และในหญิงมีสัดส่วนร้อยละ 19.41 ที่ดื่ม เมื่อพิจารณาเป็นประชากรในแต่ละพื้นที่พบว่าประชากรจากพื้นที่ภาคเหนือมีอัตราส่วนการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์สูงกว่าพื้นที่อื่นๆ ทั้งชายและหญิง

จากการถามถึงเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่บริโภค โดยผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ ดังในตารางที่ 6.2.13 จะเห็นว่าส่วนใหญ่บริโภคสุราถึง ร้อยละ 79.6 รองลงมาเป็นเบียร์ และเหล้าโรง แต่ที่น่าสนใจก็คือมีการบริโภคไวน์มากกว่าการบริโภคสุราดื่มกันเอง

ตารางที่ 6.2.13 ประเภทของเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีการบริโภค

ประเภทของเครื่องดื่ม	จำนวน	สัดส่วน (%)
----------------------	-------	-------------

สุรา	868	79.6
เบียร์	926	21.9
ไวน์	135	3.2
เหล้าโรง	425	10.0
สุราต้มกลั่นเอง	114	2.7

ในกลุ่มที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อยู่ พบว่าส่วนใหญ่ดื่มเป็นบางครั้งในสังคม โดยมีที่ดื่มเป็นประจำทุกวันเพียง ร้อยละ 3.1 เท่านั้น

ตารางที่ 6.2.14 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

	จำนวน	สัดส่วน (%)
ดื่มเป็นบางครั้งในสังคม	888	21.0
ดื่มประจำวันสุดสัปดาห์	94	2.2
ดื่มสัปดาห์ละ 2 - 4 ครั้ง	183	4.3
ดื่มเป็นประจำทุกวัน	133	3.1

ส่วนที่ 3 การศึกษาพฤติกรรมทางเพศ ของชาย อายุ 13 - 59 ปี

จากการรวบรวมข้อมูลจากชายไทย วัย 13 - 59 ปี สุ่มตัวอย่างจากทั่วประเทศจำนวน 1,649 คน เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางเพศพบว่าในกลุ่มประชากรที่ศึกษาเคยมีเพศสัมพันธ์แล้วทั้งสิ้น ร้อยละ 71.29

ตารางที่ 6.3.1 ชายที่เคยมีเพศสัมพันธ์รับน้ำหนักของประชากรตามพื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง และเขตเทศบาล

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	เคยมีเพศสัมพันธ์
กรุงเทพฯ	66.00
ภาคกลาง	70.18
ภาคเหนือ	74.29
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	73.10
ภาคใต้	69.30
ทั่วประเทศ	71.29

โดยในกลุ่มที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วให้ข้อมูลว่า ร้อยละ 36.3 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับภรรยาที่อยู่ด้วยกันขณะนี้ ร้อยละ 32.0 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับหญิงบริการทางเพศ ร้อยละ 16.5 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับหญิงคนรัก และ ร้อยละ 14.3 กับเพื่อนหญิง นอกจากนั้นพบว่า ร้อยละ 0.2 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับผู้ชายด้วยกัน

ตารางที่ 6.3.2 ในกลุ่มที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยในครั้งแรก

บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก	อัตราส่วน (%)
ภรรยา	36.3
หญิงคนรัก	16.5
เพื่อนหญิง	14.3
หญิงบริการ	32.0
ผู้ชายด้วยกัน	0.2
อื่น ๆ	0.6

เมื่อวิเคราะห์ย่อยลงไปในแต่ละพื้นที่พบว่าในพื้นที่กรุงเทพฯ ส่วนใหญ่ของผู้ชายที่สุ่มตัวอย่างจากพื้นที่นี้มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับหญิงบริการทางเพศสูงถึง ร้อยละ 55.7 และมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับภรรยาเพียงร้อยละ 9.4 ดังตารางที่ 6.3.3 กลุ่มประชากรที่สุ่มจากภาคเหนือมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับหญิงบริการทางเพศ รองลงมาจากประชากรกลุ่มตัวอย่างจากกรุงเทพฯ ส่วนในประชากรชายจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 52.44 และภาคใต้ คือ 51.38 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับภรรยา และทั้งประชากรจากทั้งสองภาคนี้

มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับหญิงบริการทางเพศต่ำกว่าประชากรจากพื้นที่อื่น ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 6.3.3 จำแนกบุคคลที่ ประชากรชายในกลุ่มตัวอย่างที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว มีเพศสัมพันธ์ด้วยเป็นครั้งแรก

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	ภรรยา (%)	หญิงคนรัก (%)	เพื่อนหญิง (%)	หญิงบริการทางเพศ (%)
กรุงเทพฯ	9.40	14.20	19.80	55.70
ภาคกลาง	35.84	15.74	13.80	33.26
ภาคเหนือ	32.09	14.69	10.75	42.28
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	52.54	13.04	8.88	24.86
ภาคใต้	51.38	22.47	12.76	12.79

การวิเคราะห์ในกลุ่มประชากรที่สุ่มตัวอย่างจากพื้นที่นอกเขตเทศบาลพบว่าส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 44.7 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับภรรยา ในขณะที่ประชากรจากพื้นที่ในเขตเทศบาลมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับภรรยาเพียงร้อยละ 22.7 และมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับหญิงบริการทางเพศร้อยละ 38.1 ความแตกต่างในลักษณะดังกล่าวระหว่างประชากรในสองพื้นที่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน

ในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ ในระยะเวลา 12 เดือน ที่ผ่านมา พบว่า กลุ่มประชากรชายที่มีเพศสัมพันธ์ใน 12 เดือนที่ผ่านมา โดยมีผู้ตอบคำถามนี้ 1,057 ราย จากจำนวนนี้มีผู้ที่มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลเพียงคนเดียวถึง ร้อยละ 87 และมีเพศสัมพันธ์กับหลายคนเพียง ร้อยละ 13 ซึ่งในกลุ่มที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยเพียงคนเดียวใน 12 เดือนที่ผ่านมาส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์กับภรรยา

ตารางที่ 6.3.4 ในกลุ่มที่มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลเพียงคนเดียว ผู้ที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยคือ

	จำนวน	สัดส่วน (%)
ภรรยา	878	89.1
คนรัก	65	6.6
เพื่อนหญิง	22	2.2
ชาย	2	0.2
อื่นๆ	18	1.8
รวม	985	100.0

สำหรับกลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับหลายคนใน 12 เดือนที่ผ่านมา มีอัตราความชุกแตกต่างกันตามพื้นที่ต่างๆ ดังตารางที่ 6.3.5 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่ผู้ที่อยู่อาศัยในกรุงเทพฯ และในเขตเทศบาลจะมีพฤติกรรมดังกล่าวมากกว่าประชากรที่สุ่มตัวอย่างจากพื้นที่นอกเขตเทศบาล อย่างชัดเจน

ตารางที่ 6.3.5 กลุ่มตัวอย่างประชากรชายซึ่ง ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลหลายคน จำแนกสัดส่วนร้อยละ ตามพื้นที่ที่สัมผัส ตัวอย่าง และเขตเทศบาล

พื้นที่ที่สัมผัสตัวอย่าง		จำนวน	มีสัมพันธ์กับ หลายคน
กรุงเทพฯ	เขตเทศบาล	99	26.3
ภาคกลาง	เขตเทศบาล	53	15.1
	นอกเขต	129	13.2
ภาคเหนือ	เขตเทศบาล	79	16.5
	นอกเขต	177	6.2
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	เขตเทศบาล	90	16.7
	นอกเขต	187	9.6
ภาคใต้	เขตเทศบาล	88	22.7
	นอกเขต	155	5.8
รวม	เขตเทศบาล	409	20.0
	นอกเขต	648	8.5

ในการศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ มีผู้ตอบคำถาม 1,129 ราย มีผู้ไม่เคยใช้ถุงยางอนามัยร้อยละ 62.4 มีที่ใช้เสมอเพียงร้อยละ 13.3

ตารางที่ 6.3.6 จำนวนและสัดส่วนของประชากรกลุ่มตัวอย่างชายที่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์

	จำนวน	สัดส่วน (%)
ใช้เสมอ	150	13.3
ใช้บางครั้ง	274	24.3
ไม่เคยใช้	705	62.4
รวม	1,129	100.00

ในการสัมภาษณ์ได้สอบถามผู้ที่ตอบว่าใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ เพื่อศึกษาว่าผู้ที่ใช้ถุงยางอนามัยนั้นใช้เพื่อวัตถุประสงค์ใด ซึ่งได้คำตอบจากประชากรดังปรากฏในตารางที่ 6.3.7 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าใช้เพื่อป้องกันโรคเอดส์ รองลงมาเป็นการใช้เพื่อคุมกำเนิด และใช้เพื่อป้องกันกามโรคตามลำดับ

ตารางที่ 6.3.7 ผู้ที่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ใช้เพื่อวัตถุประสงค์อะไร

	ผู้ตอบคำถาม	อัตราส่วน (%)
--	-------------	---------------

ใช้คุมกำเนิด	499	59.9
ใช้ป้องกันกามโรค	494	50.6
ใช้ป้องกันโรคเอดส์	494	63.4
ใช้ด้วยเหตุผลอื่นๆ	494	3.4

นอกจากนั้นยังวิเคราะห์ความยินยอมให้คนรัก หรือ ภรรยาใช้ถุงยางอนามัยนอกเหนือไปจากการคุมกำเนิด พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 69.1 ยอมให้ใช้ แต่ก็มีร้อยละ 16.4 ที่ไม่ยอมให้ใช้ ดังตารางที่ 6.3.8

ตารางที่ 6.3.8 นอกเหนือไปจากการคุมกำเนิด ยอมใช้ถุงยางอนามัยกับคนรัก หรือ ภรรยาหรือไม่

	จำนวน	สัดส่วน (%)
ยอมให้ใช้	811	69.1
ไม่ยอมให้ใช้	193	16.4
ไม่แน่ใจ	75	6.4
ไม่รู้	64	5.4
อื่นๆ	32	2.7
รวม	1,174	100.0

ส่วนที่ 4 ข้อมูลกลุ่มสตรีวัยแรงงาน อายุ 13 - 59 ปี

ในการสำรวจได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพในส่วนเฉพาะเพศหญิงจากประชากรตัวอย่าง 2,581 คนในพื้นที่สุ่มตัวอย่าง ทั้ง 5 พื้นที่ โดยข้อมูลที่รวบรวมจากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพวัยเจริญพันธุ์

ผู้ที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ คือร้อยละ 95.05 มีประจำเดือนแล้วตามตารางที่ 6.4.1 ซึ่งแม้แต่จำแนกตามอายุ กลุ่มอายุ 13 - 24 ก็มีประจำเดือนแล้วกว่าร้อยละ 90 ส่วนกลุ่มอายุที่มากกว่านั้น มีกว่าร้อยละ 99

ตารางที่ 6.4.1 จำแนกกลุ่มประชากรสตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีประจำเดือนแล้ว โดยปรับน้ำหนักประชากรตามพื้นที่สุ่มตัวอย่าง

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	มีประจำเดือนแล้ว
กรุงเทพฯ	93.70
ภาคกลาง	97.26
ภาคเหนือ	93.93
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	95.04
ภาคใต้	94.16
รวม	95.05

กลุ่มประชากรหญิงที่เป็นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 70.65 ซึ่งเคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว โดยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีสัดส่วนของประชากรกลุ่มที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วสูงสุดคือ ร้อยละ 77.57 ส่วนในภาคกลาง และ กรุงเทพฯ จะมีสัดส่วนของผู้ที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วต่ำกว่าประชากรจากพื้นที่ส่วนอื่นของประเทศ

ตารางที่ 6.4.2 สัดส่วนของประชากรกลุ่มตัวอย่างหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วตามพื้นที่สุ่มตัวอย่าง

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	เคยมีเพศสัมพันธ์
กรุงเทพฯ	64.30
ภาคกลาง	64.24
ภาคเหนือ	72.38
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	77.57
ภาคใต้	68.75
ทั้งประเทศ	70.65

เมื่อจำแนกอัตราส่วนของสตรีที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วตามกลุ่มอายุ พบว่ากลุ่มประชากรอายุระหว่าง 13 - 24 เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วร้อยละ 17.6 กลุ่มอายุ 25 - 39 มีร้อยละ 83.3 และกลุ่มอายุ 40 - 59 เคยมีร้อยละ 92.5 ในกลุ่มประชากรตัวอย่างหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว เมื่อถามว่าบุคคลแรกที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยคือใคร ได้รับคำตอบว่าส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 95.6 ได้แก่สามี รองลงมา คือ ร้อยละ 3.3 เป็นคนรัก

ตารางที่ 6.4.3 บุคคลที่ท่านมีเพศสัมพันธ์ด้วยเป็นครั้งแรก

	จำนวน	สัดส่วน (%)
สามี	1,637	95.6
คนรัก	57	3.3
เพื่อนชาย	8	0.5
อื่นๆ	4	0.6
รวม	1,713	100.00

สำหรับคำถามว่าในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลเพียงคนเดียว หรือหลายคน ได้รับคำตอบว่า เกินกว่าร้อยละ 95 มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลเพียงคนเดียว ดังตารางที่ 6.4.4 และพบว่าประชากรหญิงกลุ่มตัวอย่างจากพื้นที่ภาคเหนือในเขตเทศบาล และกรุงเทพฯ จะมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลหลายคนในรอบปีมากกว่าพื้นที่อื่นๆ

ตารางที่ 6.4.4 การมีเพศสัมพันธ์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา กับบุคคลเพียงคนเดียว หรือหลายคน

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง		จำนวน	คนเดียว	หลายคน
กรุงเทพฯ	เขตเทศบาล	220	94.1	5.9
	นอกเขต	249	100.0	0.0
ภาคกลาง	เขตเทศบาล	123	99.2	0.8
	นอกเขต	249	100.0	0.0
ภาคเหนือ	เขตเทศบาล	82	93.9	6.1
	นอกเขต	227	99.1	0.9
ภาค ต.อ.น	เขตเทศบาล	104	97.1	2.9
	นอกเขต	217	97.7	2.3
ภาคใต้	เขตเทศบาล	130	99.2	0.8
	นอกเขต	169	100.0	0.0
รวม	เขตเทศบาล	659	96.5	3.5
	นอกเขต	862	99.2	0.8

จากการสัมภาษณ์ว่าสตรีในกลุ่มตัวอย่างมีบุตรแล้วหรือยัง พบว่า ร้อยละ 90.97 ของกลุ่มตัวอย่างมีบุตรแล้วดังตารางที่ 6.4.5 เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างในกลุ่มอายุ 13 - 24 มีบุตรแล้วเพียงร้อยละ 55 ส่วนที่กลุ่มอายุสูงกว่ามีบุตรแล้วกว่าร้อยละ 92

ตารางที่ 6.4.5 อัตราส่วนของสตรีในกลุ่มตัวอย่างที่มีบุตรแล้ว
แล้ว ปรับน้ำหนักตามพื้นที่สุ่มตัวอย่าง และเขตเทศบาล

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	มีบุตรแล้ว
กรุงเทพฯ	82.80
ภาคกลาง	95.53
ภาคเหนือ	89.49
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	92.90
ภาคใต้	88.73
รวม	90.97

สำหรับผู้ที่มิบุตรแล้วเมื่อถามว่ามีบุตรกี่คน พบว่ามีบุตรเฉลี่ย 2.6 และมีค่ามัธยฐานที่ 2 คน ค่า Quartile ที่ 1 คือ 2 คน และค่า Quartile ที่ 3 คือ 3 คน เมื่อถามกลุ่มที่มีบุตรแล้ว ว่าต้องการมีบุตรเพิ่มอีกหรือไม่ ร้อยละ 17.7 ต้องการจะมีบุตรอีก จำแนกตามพื้นที่ดังในตารางที่ 6.4.6

ตารางที่ 6.4.6 กลุ่มตัวอย่างสตรีที่มีบุตรแล้วต้องการจะมีบุตรอีกจำแนกตามพื้นที่และเขตเทศบาล

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง		จำนวน	ต้องการอีก(%)
กรุงเทพฯ	เขตเทศบาล	220	18.6
	นอกเขต		
ภาคกลาง	เขตเทศบาล	133	15.0
	นอกเขต	277	14.8
ภาคเหนือ	เขตเทศบาล	81	19.8
	นอกเขต	234	15.8
ภาค ต.อ.น	เขตเทศบาล	101	15.8
	นอกเขต	226	21.7
ภาคใต้	เขตเทศบาล	127	16.5
	นอกเขต	179	21.2
รวม	เขตเทศบาล	662	16.5
	นอกเขต	916	18.0

จากการรวบรวมข้อมูลการคุมกำเนิดของสตรีในกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 64.5 ของประชากรทั้งประเทศคุมกำเนิดอยู่ เมื่อจำแนกตามพื้นที่สุ่มตัวอย่าง จะเห็นว่าส่วนใหญ่ได้แก่ประชากรจากพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 6.4.7 อัตราส่วนการคุมกำเนิดของกลุ่มตัวอย่างสตรี เมื่อมีการ
ปรับน้ำหนักตามประชากรที่สุ่มตัวอย่างตามพื้นที่ที่สุ่มตัวอย่างและเขต
เทศบาล

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	อัตราการคุมกำเนิด(%)
กรุงเทพฯ	63.70
ภาคกลาง	65.66
ภาคเหนือ	64.06
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	67.77
ภาคใต้	54.88
รวม	64.45

หากจำแนกการคุมกำเนิดตามกลุ่มอายุจะพบว่าในประชากรอายุระหว่าง 13 - 24 คุมกำเนิดอยู่ถึง ร้อยละ 60.4 กลุ่มอายุ 25 - 39 ร้อยละ 75.4 และในกลุ่มอายุ 40 - 59 มีอัตราส่วนต่ำที่สุด คือ ร้อยละ 52.6

ตารางที่ 6.4.8 ได้สรุปการใช้วิธีคุมกำเนิดแบบต่างๆ ที่ประชากรสตรีกลุ่มตัวอย่าง จากพื้นที่ต่างๆ ใช้ อยู่ โดยที่ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จะเห็นได้ว่า การทำหมันหญิงเป็นวิธีการคุมกำเนิดที่ครอบคลุม กว้างขวางกว่าวิธีอื่นๆ ส่วนที่รองลงมาได้แก่การใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด ยาฉีดคุมกำเนิด การใส่ห่วง การทำหมันชาย การใช้ถุงยางอนามัย และการฝังฮอร์โมนคุมกำเนิดตามลำดับ

ตารางที่ 6.4.8 อัตราส่วนการใช้วิธีคุมกำเนิดแบบต่างๆ ปรับน้ำหนักตามพื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	ยาเม็ด (%)	ห่วง (%)	ยาฉีด (%)	หมันหญิง (%)	หมันชาย (%)	ถุงยาง (%)	ยาฝัง (%)
กรุงเทพฯ	31.80	6.40	8.90	33.80	7.70	9.00	0.00
ภาคกลาง	25.49	2.64	20.35	41.05	9.65	2.39	3.30
ภาคเหนือ	27.88	2.48	23.88	34.98	6.92	3.09	1.80
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	24.23	10.02	23.97	37.53	1.21	1.39	1.78
ภาคใต้	25.97	4.90	17.87	35.95	3.98	8.99	7.06
ทั่วประเทศ	26.44	5.82	20.29	37.16	5.42	3.92	2.54

สำหรับกลุ่มที่ไม่คุมกำเนิดมีเหตุผลที่ไม่ได้คุมกำเนิดประกอบด้วย ร้อยละ 15 เพราะต้องการมีบุตรเพิ่ม ร้อยละ 18.9 คิดว่าไม่ตั้งครรภ์ และร้อยละ 5.8 เนื่องจากกำลังตั้งครรภ์อยู่ในขณะนี้

เมื่อผู้สัมภาษณ์ได้นำถุงยางอนามัยให้กลุ่มตัวอย่างดู มีผู้รู้จักถุงยางอนามัยแล้วร้อยละ 81.03 โดยที่ กลุ่มตัวอย่างสตรีในกรุงเทพฯ เคยรู้จักถุงยางอนามัยแล้วมากที่สุด เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่ากลุ่มอายุ 13 - 24 รู้จักถุงยางอนามัย ร้อยละ 85.4 กลุ่มอายุ 25 - 39 ร้อยละ 90.2 และกลุ่มอายุ 40 - 59 รู้จักร้อยละ 75.0

ตารางที่ 6.4.9 อัตราส่วนของสตรีในกลุ่มตัวอย่าง ที่รู้จักถุงยางอนามัย ปรับ
น้ำหนักตามพื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง และเขตเทศบาล

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	รู้จักถุงยางอนามัย(%)
กรุงเทพฯ	90.90
ภาคกลาง	71.31
ภาคเหนือ	85.78
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	78.88
ภาคใต้	86.64
ทั้งประเทศ	81.03

ในการศึกษาความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการใช้ถุงยางอนามัยของประชากรสตรีในกลุ่มตัวอย่างวัย
13 - 59 ดังตารางที่ 6.4.10 จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างคือ ร้อยละ 83.4 ให้ความคิดเห็นว่า
ใช้สำหรับป้องกันโรคเอดส์ รองลงมาคือการวางแผนครอบครัว ซึ่งความเข้าใจดังกล่าวมีอัตราส่วนสูงกว่ากลุ่มที่
เข้าใจว่าใช้ป้องกันกามโรคอย่างชัดเจน

ตารางที่ 6.4.10 อัตราส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการใช้ถุงยางอนามัย ปรับ
น้ำหนักตามพื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	คุมกำเนิด(%)	ป้องกันกามโรค (%)	ป้องกันเอดส์ (%)
กรุงเทพฯ	81.60	64.00	78.70
ภาคกลาง	70.72	59.04	78.96
ภาคเหนือ	77.06	56.71	88.87
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	75.93	52.57	84.22
ภาคใต้	84.16	45.16	86.63
ทั้งประเทศ	76.75	55.46	83.41

เมื่อศึกษาในกลุ่มประชากรสตรีกลุ่มอายุต่างๆ จึงพบว่ากลุ่มอายุ 13 - 24 มีความเข้าใจว่า
วัตถุประสงค์ของการใช้ถุงยางอนามัยคือการป้องกันโรคเอดส์สูงมากคือ ร้อยละ 90.5 ส่วน กลุ่มอายุ 25 -
39 เพียงร้อยละ 82.5 และกลุ่มอายุ 40 - 59 มีความคิดเห็นดังกล่าว เพียงร้อยละ 74.5 โดยที่ความ
เข้าใจว่าใช้เพื่อคุมกำเนิด และเพื่อป้องกันกามโรคมีความเข้าใจในกลุ่มอายุ 25 - 39 สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ แต่ไม่
แตกต่างกันมาก

ในการเตรียมการศึกษา ผู้วิจัยเข้าใจว่า กลุ่มประชากร น่าจะเข้าใจว่าวัตถุประสงค์ของการใช้ถุงยาง
อนามัยเพื่อคุมกำเนิดมากกว่าอย่างอื่นๆ การศึกษาเจาะลึกลงไปจึงถามว่านอกเหนือไปจากเหตุผลเพื่อการ
คุมกำเนิด หากคนรักหรือสามีจะใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับท่าน จะยินยอมให้ใช้หรือไม่ พบว่า กลุ่ม
ประชากรที่ตอบคำถามนี้ ร้อยละ 59.1 ยินยอมให้สามีใช้ถุงยางอนามัย มีเพียงร้อยละ 16.5 ที่ไม่ยินยอมให้ใช้
และอีกร้อยละ 13.6 ไม่ทราบ เมื่อจำแนกความยินยอม ให้ใช้ถุงยางอนามัยตามพื้นที่การสุ่มตัวอย่างจะได้ผล
ดังตารางที่ 6.4.11

ตารางที่ 6.4.11 นอกเหนือจากเหตุผลเพื่อการคุมกำเนิด ถ้าสามีจะใช้ถุงยางอนามัยจะยินยอมหรือไม่จำแนกตามพื้นที่สุ่มตัวอย่าง

พื้นที่สุ่มตัวอย่าง		ยินยอม	ไม่ยอม	ไม่แน่ใจ	ไม่ทราบ	อื่นๆ
กทม.	เทศบาล	63.1	14.2	5.1	10.2	7.3
กลาง	เทศบาล	56.5	7.1	8.9	21.4	6.0
	นอกเขต	53.1	11.3	10.6	18.6	6.4
เหนือ	เทศบาล	64.3	15.7	8.6	10.7	0.7
	นอกเขต	54.8	20.7	9.6	13.4	1.6
ต.อ.จ.น.	เทศบาล	59.0	20.1	5.0	13.7	2.2
	นอกเขต	52.8	26.8	7.1	12.2	1.2
ใต้	เทศบาล	62.9	16.0	5.7	13.4	2.1
	นอกเขต	71.2	14.6	4.9	8.4	0.9
รวม	เทศบาล	61.4	14.4	6.4	13.6	4.2
	นอกเขต	57.2	18.2	8.3	13.6	2.7

ในการสำรวจครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการแท้งในกลุ่มประชากรโดยการสัมภาษณ์ประสบการณ์การแท้งบุตรในอดีตที่ผ่านมาปรากฏผลดังตารางที่ 6.4.12 แสดงให้เห็นว่าสตรีไทยในการศึกษานี้เคยแท้งมาแล้วถึง ร้อยละ 19.3

ตารางที่ 6.4.12 กลุ่มประชากรสตรีที่มีประวัติเคยแท้งบุตร ปรับน้ำหนักอัตราส่วนตามประชากรในพื้นที่การสุ่มตัวอย่าง และเขตเทศบาล

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	เคยแท้งบุตร(%)
กรุงเทพฯ	22.40
ภาคกลาง	16.74
ภาคเหนือ	19.98
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	19.71
ภาคใต้	18.49
รวม	19.30

โดยกลุ่มตัวอย่างจากกรุงเทพฯ มีอัตราส่วนเคยแท้งมาสูงกว่าประชากรจากพื้นที่ส่วนอื่นๆ จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมถึงสาเหตุของการแท้งบุตร เพื่อวิเคราะห์ว่าการแท้งบุตรเป็นเหตุมาจากการแท้งเอง หรือทำแท้ง พบว่าเป็นการแท้งเองถึงร้อยละ 13.5 และ ทำแท้ง ร้อยละ 3.6 ดังตารางที่ 6.4.13 และมีการทำแท้งสูงมากในประชากรกลุ่มตัวอย่างจากพื้นที่กรุงเทพฯ และพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 6.4.13 กลุ่มประชากรสตรีที่มีประวัติเคยแท้งบุตร จำแนกตามสาเหตุการแท้ง และปรับน้ำหนักอัตราส่วนตามประชากรในพื้นที่การสุ่มตัวอย่าง และเขตเทศบาล

ภาค	จำนวน ผู้ให้ข้อมูล	สาเหตุการแท้ง (%)		
		แท้งเอง	ทำแท้ง	อื่นๆ
กรุงเทพฯ	410	11.2	5.6	3.7
ภาคกลาง	665	13.5	1.2	1.8
ภาคเหนือ	509	15.1	3.9	1.0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	487	14.2	5.5	1.0
ภาคใต้	510	13.1	3.1	2.0
รวม	2581	13.5	3.6	1.8

สำหรับจำนวนที่แท้งส่วนใหญ่เคยแท้ง 1 ครั้ง แต่มีผู้ที่เคยแท้งสูงสุดถึง 6 ครั้ง นอกจากนั้นในการศึกษาเพื่อวิเคราะห์อัตราการแท้งในระยะ 1 ปี ที่ผ่านไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะใช้เป็นอัตราอุบัติการณ์ของการแท้งบุตรปรากฏผลดังตารางที่ 6.4.14 ใน 1 ปีที่ผ่านมามีสตรีไทยแท้งบุตรถึง ร้อยละ 8.36 โดยส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพฯ และภาคใต้ ซึ่งสูงถึงร้อยละ 10 และภาคเหนือมีอัตราการแท้งบุตรต่ำที่สุด ซึ่ง ก็ไม่ได้สอดคล้องหรือสามารถอธิบายได้จากอัตราการคุมกำเนิดของสตรีในกลุ่มประชากรศึกษาที่ได้ศึกษาในตารางที่ 6.4.7

ตารางที่ 6.4.14 อัตราอุบัติการณ์การแท้งบุตรของสตรีไทยในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ปรบนำหน้าหัวอัตราส่วนตามประชากรในพื้นที่การสุ่มตัวอย่าง และเขตเทศบาล

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	อัตราการแท้งบุตรใน 1 ปี (%)
กรุงเทพฯ	11.40
ภาคกลาง	8.60
ภาคเหนือ	5.71
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7.39
ภาคใต้	10.96
รวม	8.36

เมื่อจำแนกอัตราการแท้งบุตรใน 1 ปีที่ผ่านมาตามกลุ่มอายุของประชากรที่สำรวจ พบว่า ในกลุ่มอายุ 13 - 24 มีอัตราการแท้งร้อยละ 2.1 ในขณะที่กลุ่มอายุ 25 - 39 มีอัตราการแท้งบุตรสูงมาก คือ ร้อยละ 15.6 และในกลุ่มอายุ 40 - 59 ร้อยละ 7.4 โดยเมื่อดูเทียบกับสาเหตุการทำแท้งในกลุ่มที่ทำแท้งใน 1 ปีมีอัตราสูงถึง ร้อยละ 20 ของการแท้งบุตร

การศึกษาดูแลสุขภาพของสตรีกลุ่มตัวอย่างโดยตามถึงการตรวจมะเร็งปากมดลูก ปรากฏผลดังตารางที่ 6.4.15 จะเห็นได้ว่า สตรีไทยจากการสำรวจร้อยละ 40.32 เคยได้รับการตรวจมะเร็งปากมดลูก และการใช้บริการดังกล่าวสูงที่สุดในกรุงเทพฯ รองลงมาได้แก่ภาคเหนือ

ตารางที่ 6.4.15 อัตราส่วนของผู้ที่เคยตรวจมะเร็งปากมดลูก ปรบนำหน้าหัวอัตราส่วนตามประชากรในพื้นที่การสุ่มตัวอย่าง และเขตเทศบาล

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	เคยตรวจ
------------------------	---------

กรุงเทพฯ	61.60
ภาคกลาง	34.42
ภาคเหนือ	40.55
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	37.48
ภาคใต้	34.77
รวม	40.32

โดยมีผลการตรวจดังตารางที่ 6.4.16 โดยส่วนใหญ่ผลการตรวจปกติถึงร้อยละ 91.8 ผิดปกติ ร้อยละ 3.5 แต่อย่างไรก็ตามยังถือว่ามีผู้ที่ตรวจแล้วไม่รู้ผลถึงร้อยละ 3.1 โดยเฉพาะส่วนใหญ่จะเป็นประชากรกลุ่มตัวอย่างจากนอกเขตเทศบาลที่ไม่รู้ผลการตรวจ

ตารางที่ 6.4.16 ผลการตรวจมะเร็งปากมดลูก จำแนกตามพื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง		จำนวน	ปกติ	ผิดปกติ	ไม่ทราบ	อื่นๆ
กทม.	เทศบาล	206	95.1	3.4	0.5	1.0
	นอกเขต	82	91.5	1.2	4.6	2.4
กลาง	เทศบาล	151	91.4	6.0	2.0	0.7
	นอกเขต	59	88.1	10.2	1.7	0.0
เหนือ	เทศบาล	138	89.1	4.3	5.8	0.7
	นอกเขต	68	92.6	2.9	4.4	0.0
ต.อ.จ.น.	เทศบาล	107	88.8	1.9	6.5	2.8
	นอกเขต	98	94.9	1.0	1.0	3.1
ใต้	เทศบาล	90	91.1	1.1	3.3	4.4
	นอกเขต	513	93.4	3.3	1.9	1.4
รวม	เทศบาล	486	90.1	3.7	4.3	1.9
	นอกเขต					

การดูแลสุขภาพตนเองอีกประการหนึ่งซึ่งสามารถดำเนินการได้ง่ายๆ คือการตรวจคัดกรองเพื่อหาความผิดปกติของเต้านมด้วยตนเอง ซึ่ง ผลการสำรวจแสดงให้เห็นในตารางที่ 6.4.17 พบว่ากลุ่มตัวอย่างสตรีตรวจหาความผิดปกติของเต้านมตนเองเพียง ร้อยละ 34.31 โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากพื้นที่กรุงเทพฯ และประชากรจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการตรวจคัดกรองน้อยกว่าพื้นที่อื่นๆ

ตารางที่ 6.4.17 อัตราส่วนของประชากรที่เคยตรวจคัดกรองเพื่อหาความผิดปกติของเต้านมด้วยตนเองหรือไม่

พื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนผู้เคยตรวจ(%)
กรุงเทพฯ	50.60
ภาคกลาง	33.69
ภาคเหนือ	33.00
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	28.58

ภาคใต้	34.41
รวม	34.31

ผลที่ผู้ที่เคยตรวจคัดค้านมด้วยตนเองดังแสดงในตารางที่ 6.4.18 พบความผิดปกติรวมเพียงร้อยละ 3.2 อีก ร้อยละ 3.3 ตรวจแล้วแต่ไม่รู้ว่ามีผิดปกติหรือไม่ ส่วนอีกร้อยละ 93.5 แสดงผลว่าปกติ

ตารางที่ 6.4.18 จำแนกผลการตรวจคัดค้านมด้วยตนเอง จำแนกตามพื้นที่ที่สุ่มตัวอย่างสำรวจ

พื้นที่สุ่มตัวอย่าง		จำนวน	ปกติ	ผิดปกติ	ไม่ทราบ	อื่นๆ
กทม.	เทศบาล	175	90.3	5.7	3.4	0.6
	นอกเขต	87	96.6	2.3	0.0	1.1
กลาง	เทศบาล	145	95.2	2.1	2.8	0.0
	นอกเขต	71	90.1	2.8	7.0	0.0
เหนือ	เทศบาล	110	92.7	2.7	4.5	0.0
	นอกเขต	64	95.3	3.1	0.0	1.6
ต.อ.จ.น.	เทศบาล	82	95.1	2.4	2.4	0.0
	นอกเขต	90	94.4	2.2	3.3	0.0
ใต้	เทศบาล	94	91.5	3.2	5.3	0.0
	นอกเขต	487	92.8	3.7	2.9	0.6
รวม	เทศบาล	431	93.7	2.6	3.7	0.0
	นอกเขต					

ส่วนที่ 5 ผลการตรวจ วัด ร่างกาย และการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

ดังที่กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่า การสำรวจ นี้ มิได้มุ่งวินิจฉัย หาโรค หรือ ความชุกของโรค เท่านั้น หากแต่ได้พยายามออกผล ให้ทราบได้ว่า กลุ่มตัวอย่าง ที่สำรวจ แสดงลักษณะแทนประชากร ได้อย่างไรบ้าง โดยเฉพาะในส่วนการตรวจ วัด ร่างกาย และตรวจทางห้องปฏิบัติการ กล่าวโดยง่ายคือ เป็นการมองลักษณะ ความเป็นไป ในแบบภาคตัดขวาง เหมือนการถ่ายรูปนิ่ง (Snap shots) ในด้านต่าง ๆ ของประชากร โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นตัวแทน สำหรับผลการตรวจ วัด ร่างกาย และการตรวจทางห้องปฏิบัติการ มีดังนี้

ตารางที่ 6.5.1 ผลการตรวจ วัด ร่างกาย (sample mean \pm s.d.) จำแนกตามภาค และเขตการปกครอง

ตัวแปร	รวม	กทม	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาค ตอ/น	ภาคใต้
น้ำหนักตัว (*)	56.0 \pm 13.6	57.7 \pm 14.3	57.0 \pm 13.5	55.3 \pm 11.9	55.1 \pm 13.1	55.1 \pm 14.9
ในเขตเทศบาล		57.7 \pm 14.3	57.2 \pm 12.8	57.2 \pm 12.5	57.6 \pm 16.6	56.6 \pm 13.5
นอกเขตเทศบาล			56.9 \pm 13.9	54.4 \pm 11.5	53.8 \pm 10.5	54.1 \pm 15.7
ส่วนสูง (*)	157.0 \pm 22.3	159.8 \pm 31.0	156.4 \pm 10.3	157.7 \pm 23.0	153.5 \pm 24.7	158.5 \pm 21.4
ในเขตเทศบาล		159.8 \pm 31.0	157.3 \pm 8.3	159.1 \pm 10.1	148.6 \pm 38.1	158.4 \pm 12.4
นอกเขตเทศบาล			156.0 \pm 11.0	157.0 \pm 27.0	156.3 \pm 10.1	158.5 \pm 26.0
Body mass index (BMI) (*)	22.4 \pm 4.4	23.0 \pm 4.8	23.0 \pm 4.7	22.3 \pm 4.2	22.1 \pm 4.0	21.9 \pm 4.2
ในเขตเทศบาล		23.0 \pm 4.8	23.1 \pm 5.0	22.4 \pm 4.3	22.4 \pm 4.4	22.2 \pm 4.4
นอกเขตเทศบาล			23.0 \pm 4.5	22.3 \pm 4.2	21.9 \pm 3.7	21.7 \pm 4.1
ความดันโลหิต Systolic (*)	116.6 \pm 18.7	115.0 \pm 20.4	119.8 \pm 19.3	116.2 \pm 19.2	114.8 \pm 17.2	116.5 \pm 17.3
ในเขตเทศบาล		115.0 \pm 20.4	119.8 \pm 19.4	117.1 \pm 19.6	116.0 \pm 18.7	117.2 \pm 17.3
นอกเขตเทศบาล			119.9 \pm 19.3	115.8 \pm 19.0	114.2 \pm 16.3	116.0 \pm 17.3
ความดันโลหิต Diastolic (*)	71.6 \pm 12.9	72.2 \pm 13.7	73.4 \pm 12.4	71.5 \pm 12.7	68.7 \pm 13.0	71.2 \pm 12.6
ในเขตเทศบาล		72.2 \pm 13.7	73.1 \pm 12.6	73.1 \pm 14.4	71.5 \pm 13.7	72.5 \pm 13.0
นอกเขตเทศบาล			73.6 \pm 12.3	70.8 \pm 11.7	68.7 \pm 12.5	70.3 \pm 12.3
ชีพจร (*)	78.7 \pm 13.9	77.1 \pm 12.4	81.6 \pm 14.0	79.2 \pm 13.2	77.3 \pm 13.9	77.5 \pm 14.8
ในเขตเทศบาล		77.1 \pm 12.4	79.2 \pm 12.1	78.4 \pm 11.3	77.0 \pm 12.8	77.6 \pm 13.2
นอกเขตเทศบาล			82.6 \pm 14.0	79.6 \pm 14.0	77.5 \pm 14.0	77.5 \pm 15.0

ตัวแปร	รวม	กทม	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาค ตอ/น	ภาคใต้
			.6	.0	4	9
Waist (cm.) (*)	79.0±56 .5	82.0±64 .8	75.8±29 .1	84.6±82 .8	79.3±61. 6	74.7±28. 2
ในเขตเทศบาล		82.0±64 .8	77.4±38 .3	87.1±87 .1	81.7±65. 8	77.6±41. 2
นอกเขตเทศบาล			75.1±23 .8	83.4±80 .8	78.1±59. 2	72.7±12. 8
Hip (cm.) (*)	95.9±61 .1	98.3±50 .6	90.9±30 .2	100.6±8 9.8	99.3±81. 8	91.6±14. 7
ในเขตเทศบาล		98.3±50 .6	93.4±31 .5	101.4±8 2.6	105.7±10 4.6	93.4±10. 6
นอกเขตเทศบาล			89.7±29 .6	100.3±9 3.0	95.8±65. 8	90.4±16. 8

Note: (*) p value < 0.001 between groups; figures are sample values without weight adjustment.

น้ำหนักตัวเฉลี่ยของตัวอย่าง รวมทั้งประเทศ เป็น 56.0 กิโลกรัม โดยมีค่าเฉลี่ยรายภาค ของ กรุงเทพมหานครสูงที่สุด ที่น่าสนใจคือ เมื่อเปรียบเทียบ ระหว่างในเขต และนอกเขตเทศบาลแล้ว เห็นได้ชัดเจน ว่า กลุ่มตัวอย่าง ในเขตเทศบาลมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักตัว สูงกว่า กลุ่มนอกเขตเทศบาล ในทุกภาค

ส่วนสูงเฉลี่ย ของตัวอย่าง รวมทั้งประเทศ เป็น 157 เซนติเมตร โดยกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยความสูง มากที่สุด คือ 159.8 เซนติเมตร ในขณะที่ กลุ่มตัวอย่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยความสูง น้อยที่สุด คือ 153.5 เซนติเมตร ที่น่าสนใจยิ่ง คือ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนี้ กลุ่มตัวอย่าง ในเขตเทศบาล มีค่าเฉลี่ยความสูง น้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างนอกเขตเทศบาล อย่างชัดเจน

ค่าเฉลี่ย ความดันโลหิตที่วัดได้ ทั้งซิสโตลิก และไดแอสโตลิก เมื่อพิจารณาร่วมกับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) แล้ว เห็นได้ว่า การกระจาย ที่ mean + 1 s.d. ไม่สูงไปกว่า ค่าที่เป็น cut point ในการวินิจฉัย ว่ามีความดันโลหิตสูง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ในภาพรวมของตัวอย่างประชากร วัยแรงงานนี้ (ไม่ได้จำแนกว่า มีประวัติความดันโลหิตสูงหรือไม่ ได้รับยารักษาอยู่หรือไม่) จำนวนตัวอย่าง อย่างน้อย 2/3 มีความดันโลหิต ในเกณฑ์ปกติ อย่างไรก็ตาม หากใช้เกณฑ์การตัดสินความดันโลหิตสูง ที่ Systolic มากกว่า 140 mmHg หรือ Diastolic มากกว่า 90 mmHg แล้ว พบว่าความชุกรวมของประเทศสูงถึง ร้อยละ 11.6 และเมื่อจำแนกตามภาค พบว่า ภาคกลางสูงที่สุด คือ ร้อยละ 14.4 รองลงมาเป็นกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 13.4 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่ำสุด ร้อยละ 8.9 เมื่อเปรียบเทียบตามเขตการปกครอง ก็เห็นได้ชัดว่า กลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาล มีความชุกสูงกว่าเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นภาคกลาง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนอกเขตเทศบาล มีความชุกสูงกว่าเล็กน้อย

ตารางที่ 6.5.2 จำนวนตัวอย่าง (ร้อยละ) ที่มีความดันโลหิตสูง จำแนกตามภาคและเขตการปกครอง

ตัวแปร	รวม	กทม	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาค ตอ/น	ภาคใต้
ความดันโลหิตสูง (Sys > 140)	368 (8.7)	54 (9.3)	111 (11.7)	73 (8.1)	63 (7.0)	67 (7.4)
ในเขตเทศบาล	179 (9.6)	54 (9.3)	37 (12.4)	28 (9.8)	30 (9.2)	30 (8.1)

ตัวแปร	รวม	กทม	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาค ตอ/น	ภาคใต้
นอกเขตเทศบาล	189 (8.0)		74 (11.3)	45 (7.4)	33 (5.8)	37 (6.9)
ความดันโลหิตสูง (Dias > 90)	287 (6.8)	54 (9.3)	81 (8.5)	63 (7.0)	36 (4.0)	53 (5.8)
ในเขตเทศบาล	156 (8.4)	54 (9.3)	22 (7.4)	30 (10.5)	21 (6.4)	29 (7.8)
นอกเขตเทศบาล	131 (5.5)		59 (9.0)	33 (5.4)	15 (2.6)	24 (4.5)
ความดันโลหิตสูง (อย่างใดอย่าง หนึ่ง)	489 (11.6)	78 (13.4)	140 (14.7)	98 (10.9)	80 (8.9)	93 (10.3)
ในเขตเทศบาล	248 (13.3)	78 (13.4)	43 (14.4)	43 (15.0)	40 (12.2)	44 (11.9)
นอกเขตเทศบาล	241 (10.2)		97 (14.8)	55 (9.0)	40 (7.0)	49 (9.1)

เมื่อนำผลการวัดความดันโลหิต เทียบกับประวัติ ทราบว่ามีความดันโลหิตสูง ที่บุคคลตัวอย่างให้สัมภาษณ์ พบว่าบุคคลตัวอย่าง 3,777 คน (ร้อยละ 89.3) ให้ประวัติตรงกับผลการตรวจ แต่มี 395 ราย (ร้อยละ 9.3) ไม่มีประวัติความดันโลหิตสูง แต่ตรวจพบในการสำรวจว่ามีความดันโลหิตสูง

วัดความดันโลหิตในการสำรวจ

	พบความดันโลหิตสูง	ไม่พบความดันโลหิตสูง
ประวัติความดันโลหิตสูง	94	56
ประวัติความดันโลหิตไม่สูง	395	3683

ความผิดปกติ ที่ตรวจพบ และเป็นปัญหาทางสาธารณสุข ที่ชัดเจน ได้แก่ การมองเห็น และตาบอดสี กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่าง ประมาณ หนึ่งในสาม (ร้อยละ 30.4 ในเขตเทศบาล และ ร้อยละ 23.8 นอกเขตเทศบาล) มีการมองเห็น ไม่ปกติ คือ วัดสายตา ได้ไม่ถึง 20/20 โดยมีค่าความชุก ใกล้เคียงกัน ทุกภาค และมีลักษณะ สอดคล้องกันอีกประการหนึ่ง คือ พบในเขตเทศบาล สูงกว่า นอกเขตเทศบาล สำหรับ ความชุกของตาบอดสี พบร้อยละ 3.7 และ ร้อยละ 3.4 จากกลุ่มตัวอย่าง ในเขต และนอกเขตเทศบาลตามลำดับ

ตารางที่ 6.5.3 ร้อยละของตัวอย่าง (และค่าความเชื่อมั่น 95% ของร้อยละ) ที่ตรวจพบการมองเห็นไม่ปกติ และ พบว่ามีตาบอดสี จำแนกตามภาค และเขตการปกครอง

	รวม	กทม	กลาง	เหนือ	ตอ/น	ใต้
ตาชวา ไม่สวมแว่น	26.6 (25.2, 27.9)	34.2 (30.1, 38.2)	33.8 (30.8, 36.8)	24.5 (21.6, 27.3)	21.1 (18.4, 23.8)	21.7 (19.0, 24.5)
ในเขตเทศบาล	30.4 (28.2, 32.5)	34.2 (30.1, 38.2)	38.5 (33.0, 44.1)	24.5 (19.4, 29.7)	24.9 (20.0, 29.8)	26.9 (22.2, 31.7)
นอกเขตเทศบาล	23.8 (22.1, 25.5)		31.6 28.1, 35.2	24.4 (21.0, 27.8)	19.1 (15.8, 22.3)	18.4 (15.1, 21.7)

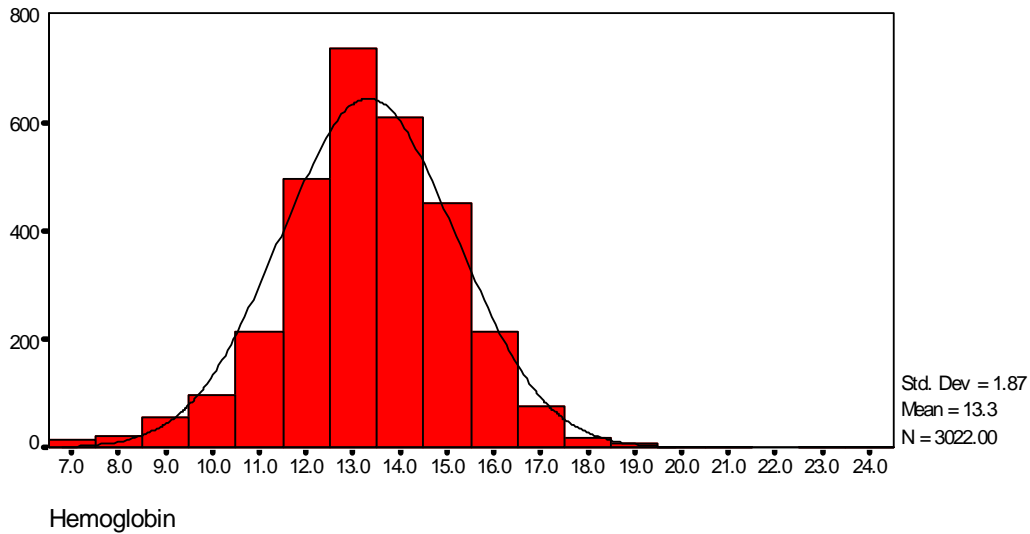
ตาซ้าย ไม่สวมแว่น	26.3 (24.9, 27.6)	34.3 (30.2, 38.4)	32.6 (29.6, 35.6)	22.4 (19.6, 25.2)	21.1 (18.4, 23.8)	23.5 (20.7, 26.3)
ในเขตเทศบาล	30.2 (28.0, 32.3)	34.3 (30.2, 38.4)	37.3 (31.8, 42.8)	23.8 (18.7, 28.9)	26.1 (21.1, 31.0)	26.3 (21.6, 31.0)
นอกเขตเทศบาล	23.4 (21.7, 25.1)		30.5 (27.0, 34.1)	21.8 (18.5, 25.1)	18.4 (15.2, 21.6)	21.6 (18.1, 25.2)
ตาบอดสี	3.5 (3.0, 4.1)	3.2 (1.9, 5.0)	3.1 (2.1, 4.4)	2.6 (1.7, 3.9)	7.3 (5.7, 9.2)	1.5 (0.8, 2.5)
ในเขตเทศบาล	3.7 (2.9, 4.7)	3.2 (1.9, 5.0)	4.7 (2.6, 7.8)	2.2 (0.8, 4.6)	8.2 (5.4, 11.8)	1.1 (0.3, 2.8)
นอกเขตเทศบาล	3.4 (2.7, 4.2)		2.3 (1.3, 3.8)	2.8 (1.7, 4.5)	6.8 (4.9, 9.2)	1.7 (0.8, 3.2)

ตารางที่ 6.5.4 ผลการตรวจ ทางห้องปฏิบัติการ (sample mean \pm s.d.) จำแนกตามภาค และเขตการปกครอง

ตัวแปร	รวม	กทม	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาค ตอ/น	ภาคใต้
Hemoglobin (gm %) (*)	13.3 \pm 1.9	12.5 \pm 2.4	13.5 \pm 1.8	13.6 \pm 1.6	13.2 \pm 1.9	13.6 \pm 1.7
ในเขตเทศบาล		12.5 \pm 2.4	13.4 \pm 2.0	13.7 \pm 1.5	13.4 \pm 1.9	13.6 \pm 1.8
นอกเขตเทศบาล			13.5 \pm 1.9	13.6 \pm 1.7	13.1 \pm 1.8	13.6 \pm 1.7
Hematocrit (%) (*)	40.2 \pm 5.7	37.1 \pm 6.8	40.7 \pm 5.7	41.1 \pm 5.0	40.4 \pm 5.4	41.0 \pm 5.1
ในเขตเทศบาล		37.1 \pm 6.8	40.3 \pm 5.7	41.6 \pm 5.5	41.5 \pm 5.0	40.7 \pm 4.9
นอกเขตเทศบาล			40.9 \pm 5.7	40.9 \pm 5.1	39.8 \pm 5.5	41.2 \pm 5.3
FBS (mg%) (*)	89.4 \pm 25.2	97.3 \pm 28.3	91.2 \pm 28.1	87.7 \pm 21.9	87.6 \pm 24.5	85.7 \pm 23.1
ในเขตเทศบาล		97.3 \pm 28.3	90.9 \pm 24.5	91.5 \pm 21.7	89.2 \pm 24.7	85.7 \pm 24.6
นอกเขตเทศบาล			91.3 \pm 29.5	86.0 \pm 21.8	86.7 \pm 24.4	85.7 \pm 22.3
CHOLESTEROL (mg%) (*)	194.6 \pm 49.6	212.6 \pm 60.1	204.5 \pm 47.2	192.3 \pm 45.5	169.2 \pm 42.1	197.3 \pm 43.2
ในเขตเทศบาล		212.6 \pm 60.1	203.3 \pm 48.6	203.3 \pm 48.0	191.6 \pm 43.7	203.2 \pm 46.6
นอกเขตเทศบาล			204.9 \pm 46.7	204.9 \pm 46.7	159.3 \pm 37.4	194.6 \pm 41.2

รูปที่ 6.5.1 การกระจายค่า ฮีโมโกลบิน ของกลุ่มตัวอย่างรวม ทั้งประเทศ การสำรวจสภาวะสุขภาพฯ

Distribution of Hemoglobin (gm%), All
National Health Examination Survey II



หมายเหตุ ภาพแสดงการกระจาย เทียบกับเส้นสมมติ การกระจายปกติ (Normal distribution)

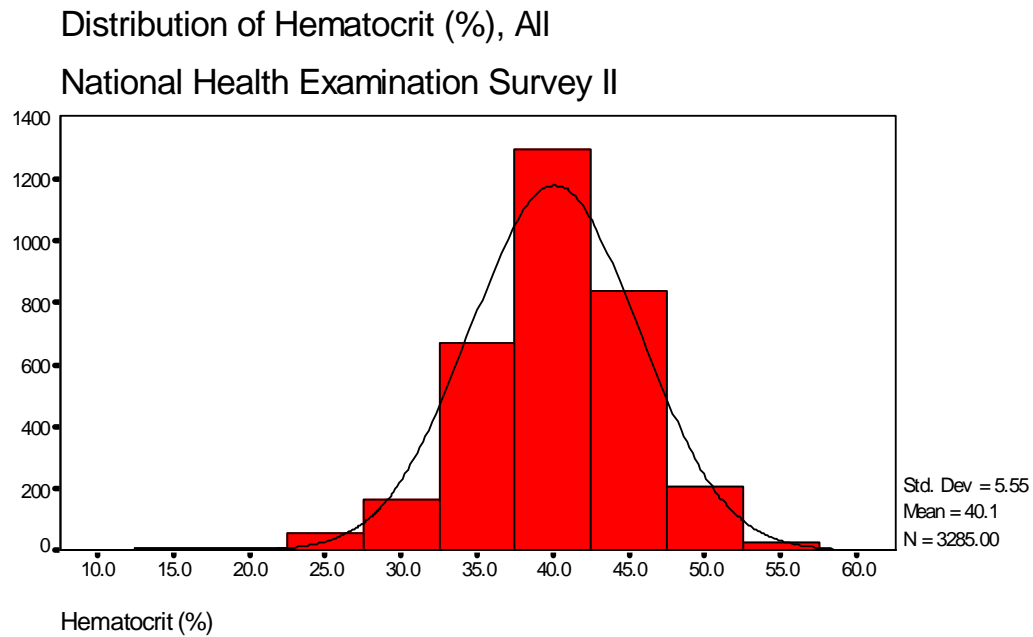
เมื่อจำแนกตามภาค ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ย ระดับฮีโมโกลบิน และฮีมาโตคริต ของกลุ่มตัวอย่าง ใน กรุงเทพมหานคร ต่ำกว่าภาคอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ ปรากฏการณ์นี้ ดูจะขัดกันกับสมมติฐานเดิม ที่คาดว่า ประชาชนในเขตเมือง น่าจะมีระดับฮีโมโกลบิน และฮีมาโตคริต สูงกว่าเขตชนบท สาเหตุของความแตกต่างนี้ อาจจะเป็นจากปัจจัยสิ่งแวดล้อม เช่น การได้รับสารพิษจากสิ่งแวดล้อมมากกว่า (ตะกั่ว ไฮโดรคาร์บอน) ของ กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร หรือในทางกลับกัน คือ ประชาชนในภาคอื่น มีโอกาสใช้กำลังกายมาก ทำให้ค่า ฮีโมโกลบิน ฮีมาโตคริต สูงกว่า ดังกล่าว

ตารางที่ 6.5.5 ค่าเฉลี่ยฮีโมโกลบิน จำแนกตามภาค

ภาค	mean	s.d	n
1. กรุงเทพมหานคร	12.3	2.3	555
2. ภาคกลาง	13.5	1.7	500
3. ภาคเหนือ	13.6	1.6	570
4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	13.2	1.8	642
5. ภาคใต้	13.6	1.7	755

Note: F-test between group = 38.9, df = 4, p-value = 0.0000

รูปที่ 6.5.2 การกระจายค่า ฮีมาโตคริต ของกลุ่มตัวอย่างรวม ทั้งประเทศ



หมายเหตุ ภาพแสดงการกระจาย เทียบกับเส้นสมมติ การกระจายปกติ (Normal distribution)

ตารางที่ 6.5.6 ค่าเฉลี่ยฮีมาโตคริต จำแนกตามภาค

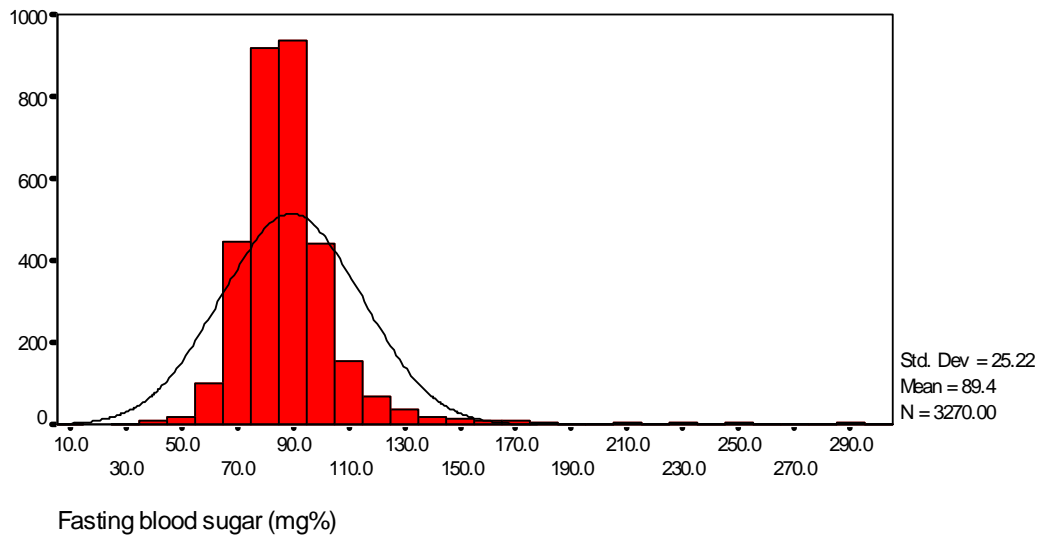
ภาค	mean	s.d	n
1. กรุงเทพมหานคร	36.8	6.2	551
2. ภาคกลาง	40.5	5.2	501
3. ภาคเหนือ	41.1	5.0	767
4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	40.4	5.4	698
5. ภาคใต้	41.0	5.1	768

Note: F-test between group = 66.7, df = 4, p-value = 0.0000

รูปที่ 6.5.3 การกระจายค่าน้ำตาลในเลือด หลังอดอาหาร 12 ชั่วโมง (Fasting blood sugar)

ของกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งประเทศ

Distribution of Fasting Blood Sugar (mg%), All National Health Examination Survey II



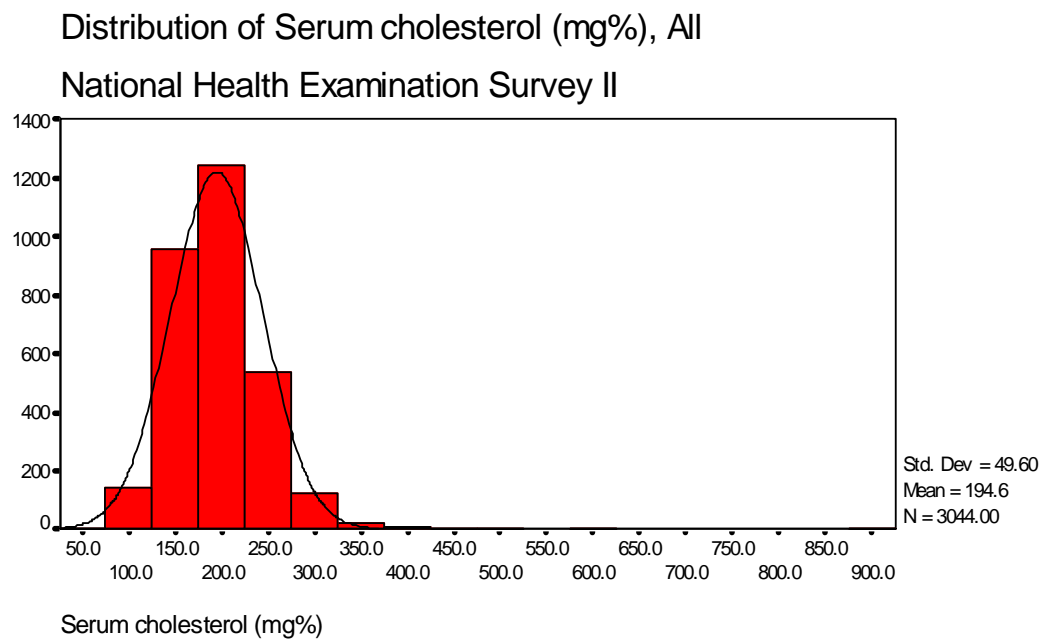
หมายเหตุ ภาพแสดงการกระจาย เทียบกับเส้นสมมติ การกระจายปกติ (Normal distribution)

ตารางที่ 6.5.7 ค่าเฉลี่ยระดับน้ำตาล Fasting blood sugar จำแนกตามภาค

ภาค	mean	s.d	n
1. กรุงเทพมหานคร	97.3	28.2	553
2. ภาคกลาง	91.2	28.1	539
3. ภาคเหนือ	87.7	21.9	749
4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	87.6	24.5	668
5. ภาคใต้	85.7	23.1	761

Note: F-test between group = 20.6, df = 4, p-value = 0.0000

รูปที่ 6.5.4 การกระจายค่า ไชมันโคเลสเตอรอล ในเลือด ของกลุ่มตัวอย่างรวม ทั้งประเทศ



หมายเหตุ ภาพแสดงการกระจาย เทียบกับเส้นสมมติ การกระจายปกติ (Normal distribution)

ตารางที่ 6.5.8 ค่าเฉลี่ย ระดับโคเลสเตอรอล จำแนกตามภาค

ภาค	mean	s.d	n
1. กรุงเทพมหานคร	212.6	60.1	555
2. ภาคกลาง	204.5	47.2	426
3. ภาคเหนือ	192.3	45.5	764
4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	169.2	42.1	571
5. ภาคใต้	197.3	43.1	728

Note: F-test between group = 66.2, df = 4, p-value = 0.0000

ตารางที่ 6.5.9 จำนวนตัวอย่าง (ร้อยละ) ที่มีระดับน้ำตาลในเลือดหลังอดอาหาร (Fasting blood sugar)

110-125 mg% และ ตั้งแต่ 126 mg% จำแนกตามภาคและเขตการปกครอง

ตัวแปร	รวม	กทม	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาค ตอ/น	ภาคใต้
ระดับ FBS 110-125 mg%	125 (4.8)	23 (4.2)	26 (5.0)	27 (3.4)	31 (5.7)	18 (2.6)
ในเขตเทศบาล	48 (3.7)	23 (4.2)	6 (3.8)	10 (4.4)	5 (2.1)	4 (1.5)
นอกเขตเทศบาล	77 (4.8)		20 (5.2)	17 (3.3)	26 (6.0)	14 (2.8)
ระดับ FBS >= 126 mg%	148 (4.4)	34 (6.1)	27 (5.0)	38 (5.3)	30 (3.7)	19 (2.1)
ในเขตเทศบาล	76 (5.6)	34 (6.1)	7 (4.4)	10 (4.4)	15 (6.4)	10 (3.8)
นอกเขตเทศบาล	72 (4.0)		20 (5.2)	28 (5.4)	15 (3.5)	9 (1.8)

หมายเหตุ ปรับถ่วงน้ำหนักตามการกระจายประชากรคาดหมาย เดือน กรกฎาคม 2541

ตารางที่ 6.5.10 จำนวน ตัวอย่าง (ร้อยละ) ที่มีระดับโคเลสเตอรอล 200-299 mg% และตั้งแต่ 300 mg%

จำแนกตามภาคและเขตการปกครอง

ตัวแปร	รวม	กทม	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาค ตอ/น	ภาคใต้
Cholesterol 200-299 mg%	1193 (34.4)	285 (51.4)	197 (47.0)	277 (34.7)	128 (15.6)	306 (40.3)
ในเขตเทศบาล	616 (48.1)	285 (51.4)	49 (41.9)	96 (40.9)	73 (42.0)	113 (48.5)
นอกเขตเทศบาล	577 (30.1)		148 (47.9)	181 (34.2)	55 (13.9)	193 (39.0)
Cholesterol >= 300 mg%	71 (1.4)	27 (4.7)	13 (1.4)	15 (1.4)	2 (0.1)	14 (1.4)
ในเขตเทศบาล	47 (3.4)	27 (4.7)	4 (1.3)	7 (2.4)	2 (0.6)	7 (1.9)
นอกเขตเทศบาล	24 (3.8)		9 (1.4)	8 (1.3)	0 (0.0)	7 (1.3)

หมายเหตุ ปรับถ่วงน้ำหนักตามการกระจายประชากรคาดหมาย เดือน กรกฎาคม 2541

เป็นที่น่าสนใจว่า เมื่อ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับ ซีโมโกลบิน ฮีมาโตคริต ระดับน้ำตาลในเลือด (Fasting blood sugar) และระดับซีรั่มโคเลสเตอรอล ระหว่างกลุ่มตัวอย่างในเขตเมือง กับนอกเขตเมือง พบ ลักษณะบ่งชี้ คล้ายกับว่า กลุ่มตัวอย่างนอกเขตเมือง มีสุขภาพดีกว่า ตัวอย่าง ในเขตเมือง ในทุกตัวแปร ดังแสดง ในตารางที่ 6.5.11

ตารางที่ 6.5.11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ฮีโมโกลบิน ฮีมาโตคริต ระดับน้ำตาลในเลือด หลังอดอาหาร 12 ชั่วโมง (Fasting blood sugar) และระดับซีรั่มโคเลสเตอรอล ของกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างในเขตเมือง กับนอกเขตเมือง

ตัวแปร	ในเขตเมือง		นอกเขตเมือง		t-test	p-value
	mean±s.d	จำนวน	mean±s.d	จำนวน		
ฮีโมโกลบิน	13.1±2.0	1,366	13.5±1.7	1,656	5.1	0.000 ⁽¹⁾
ฮีมาโตคริต	39.4±5.8	1,424	40.7±5.3	1,861	6.4	0.000 ⁽¹⁾
Fasting blood sugar	92.2±26.0	1,435	87.2±24.4	1,835	5.7	0.000 ⁽²⁾
Serum Cholesterol	205.1±53.2	1,314	186.6±45.1	1,730	10.4	0.000 ⁽²⁾

Note: ⁽¹⁾Independent t-test for unequal variance; ⁽²⁾Independent t-test for equal variance

สภาวะสุขภาพ ของประชาชน ขึ้นอยู่กับปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ยังต้องการวิเคราะห์เชิงลึกต่อไปอีก ในเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสภาพแวดล้อมด้วย ปัจจัยหนึ่งที่น่าจะมีผลต่อสุขภาพระยะยาว คือ ความดันโลหิตสูง และจากข้อมูลที่น่าเสนอ เห็นได้ชัดว่า กลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาล มีสภาวะสุขภาพโดยรวมดีกว่านอกเขตเทศบาล เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการอยู่ในเขตเทศบาล กับความดันโลหิตสูง โดยควบคุมปัจจัย เพศ อายุ ประวัติการสูบบุหรี่ ประวัติการดื่มสุรา และประวัติการออกกำลังกาย พบว่า การมีระดับน้ำตาล Fasting blood sugar ตั้งแต่ 126 mg% และการมีระดับโคเลสเตอรอล ตั้งแต่ 300 mg% แล้ว พบว่า ผู้ที่อยู่ในเขตเทศบาล มีความเสี่ยงต่อการมีความดันโลหิตสูง มากกว่าผู้อยู่นอกเขตเทศบาล ประมาณ ร้อยละ 21 (adjusted OR 1.21, 95%CI 1.09, 1.33)

ตารางที่ 6.5.12 ปัจจัยที่มีผลต่อความดันโลหิตสูง

Variables	OR	95%CI
Minicipality	1.21	1.09, 1.33
Male gender	1.27	1.14, 1.40
Age (years)	1.06	1.05, 1.07
Smoking history	1.21	1.05, 1.37
Drinking history	1.08	0.96, 1.20
Physical exercise in 1 year	1.06	0.94, 1.18
Fasting blood sugar >=126mg%	0.62	0.42, 0.81
Cholesterol >= 300 mg%	0.68	0.41, 0.95